

Tegetthof.

Tb levem bregu Drave na Štajerskem leži prijazno mesto Maribor, obdano s prijetnimi slovenskimi goricami, za katerimi leži Pohorje. Tu v Mariboru se je porodil v dan 27. decembra 1827. leta preslavni vojskovodja podadmiral Vilelm pl. Tegetthof, poveljnik avstrijskemu brodogovju, ki je 1866. leta zmagal italijansko silo v boji pri dalmatinskem otoku Visu ter je tako ohranil slovansko Primorje slavnej habsburškej monarhiji.

Uže 1864. leta, ko je Avstrija začela vojsko proti danskemu kraljestvu zaradi dežel Šlezvika in Holštajna, zaslovélo je imé admirala Tegetthofa. Po vsem cesarstvu je ljudstvo v tej krvavej vojski občudovalo možá, ki je s toliko odfočnostjo vodil avstrijsko brodogovje proti silovitemu sovražniku, ki je bil na številu mnogo močnejši od naših. Da-si je ta zmaga koristila samo Prusom, vendar so bili Danci hudo tepeni; kajti po dolgotrajnem krvavem boji, moralo se je dansko brodogovje umakniti. S to zmago si je Tegetthof pridobil slavno imé po vsem svetu.

Za dve leti pozneje (1866)

cijo in si jo prisvojiti. Mislili so si, da je to lahka stvar in da bodo s svojimi vojnimi ladjami, s katerimi so se zelo bahali, v hipu pokončali avstrijsko brodogovje. Ali strašno so se varali! Poveljnik avstrijskemu brodogovju je bil Tegetthof, in naši so pri otoku Visu tako slavno zmagali, da ta zmaga ostane zapisana v zlatej knjigi avstrijske zgodovine. Lahki so namreč vsó svojo pozornost obrnili na otok Vis (Lissa), ki je nekako v sredi jadranskega morja. Tu sem je udaril sovražnik v dan 19. julija 1866. leta in je začel bombe metati v mesto. Lahki so imeli mnogo več ladij nego li naši; imeli so preko 30 vojnih ladij, mnogo parobrodov in železnih oklôpníc (Panzerschiffe). Naše vojne ladje so se nemudoma podale v tek od Fasane proti Visu. Razven parobrodov so vse naše ladje bile oklôpnice t. j. z debelimi železnimi plôčami okovane. Na teh ladjah so častniki in vojaki užé komaj čakali, da se udarijo s sovražnikom. Vsi so bili polni zaupanja v svojega hrabrega in izkušenega poveljnika admirala Tegetthofa.

se je vnela nova vojska s Prusijo. Te priložnosti se je poslužil laški kralj ter je tudi on napovedal vojsko Avstriji.

Osodepolni dnevi so se začeli za našega cesarja Franca Jožefa. Sovražniki so prijeli od dveh strani našo državo: Prusi na severu, Lahki na jugu. Lahki so namreč namerávali udariti na Dalma-

Druzega dne pred póludne ugledajo naši sovražnikovo brodovje. Tikoma nad otokom je stalo na boj pripravljeno. Bitka se je začela ob tri četrt na deset pred póludne in je trajala do dveh po póludne. V tej krvavej bitki so naši poškođevali Lahom dve najlepši oklópni ladiji; a njihovo največjo vojno ladijo pod imenom „Re d' Italija“ so naši tako prestrelili, da je v dveh minutah s 700 vojaki utonila v globočini morja. Samo lesovje in kakih 200 mornarjev je plavalo po morji in vpilo na pomoč in rešitev. Lahi viděč, da nemajo sreče, potegnejo hitro domóv, da si ogledajo rane, ki so je dobili v krvavem boji z našimi hrabrimi vojaki pod admiralom Tegetthofom. To je bilo v dan 20. julija 1866. leta.

V tem boji si je admiral pl. Tegetthof pridobil nevenljiv venec slave za našo avstrijsko-ogersko monarhijo.

Da-si v najlepšej možkej dóbí, vender ni bilo dano Tegetthofu dolgo živeti. Umrl je v dan 7. aprila 1871. leta v 44. letu svoje dóbe. Vsa Avstrija je britko žalovala po izgubi tako slavnega poveljnika na morji. — V znamenje njegovega hrabrega dejanja ga je tudi mestni zastop ljubljanski imenoval *častnim meščanom* in v dan 18. aprila 1871. leta oskrbelo mu je društvo „Slovenija“ peto sv. mašo v stolnej cerkvi ljubljanskej.

V hvaležen spomin njegovih neumrlih zaslug dal mu je naš cesar postaviti v mestu Pulji, kjer se nahaja največja luka za avstrijsko vojno brodovje, prelep bronast spomenik, ki bode še v poznih letih govoril našim potomcem, da bodi večni spomin: neumrlemu junaku Viskemu. I. T.

* Trije metúljei.

Bili so trije metúljei: prvi bel, drugi rudeč a tretji rumen. Igrali so se na solnci ter letali od cvetlice do cvetlice. Mahoma zagrmí ter potlej začne dež iti. Metúljei se zmóčijo ter odleté naglo dómóv. Ali domá so vrata bila zaprta, a ključa nijso mogli najti. Stali so nekoliko časa zunaj pred svoje kočé pragom, do pólti mokri, in zatorej so odletéli potem k rudeče-rumenemu tulipanu ter ga poprosili: „tulipane! odpri nam svojega cveta liste, in daj nam iti pod streho, da se posušimo.“ Tulipan odgovóri: „ruměncu in rudečínu odprem, a bélěku ne!“ Ona dva mu rečeta: „ako ne vzprimeš tudi naju bratca, niti midva ne pojdeva k tebi!“ Ali ker se náj še zdaj hotelo uvedriti, odleté k liliji ter je poprosijo, rekoč: „odpri nam svojega cveta liste, da se posušimo.“ — „Bélěka vzamem pod streho,“ reče lilija, „ker je tak, kakeršna sem i jaz; ónih dveh nehčem vzprijeti.“ Bélěek odgovóri: „ako nehčes prijeti mojih brateev z menój, to niti jaz ne pojdem k tebi. Vólimo bití vsi vkupej mokri, predno drug družega ostavimo.“ Žalostni zleté dalje. A solnee za oblaki je videlo in slišalo, kakó se metuljei ljubijo, ter predrlo megle, pregnalo dež in zasijalo zopet na vrt in na metulje. Po ne mnozgem časi bile so teh metuljcev peruti bolj suhe, nego li kedaj poprej. Z nova so se veselili prijetnega vremena, plešé po nežnih cvetlicah, dokler jih náj mrka noč pognala domóv, kder so potem sladko pospali.